

14. juulil 2025. aastal

riigihanke viitenumber 284595

RIIGIHANGETE VAIDLUSTUSKOMISJON

Tartu mnt 85, 10115 Tallinn

Optimus Systems AS-i

VAIDLUSTUS

Politsei- ja Piirivalveameti 03. juuli 2025. a. otsusele riigihankes „Seiresüsteemide ja lisaseadmete ostmine“ (viitenumber 284595)

Vaidlustaja: **Optimus Systems AS**
registrikood: 11096397
asukoht: Hallivanamehe tn 4, 11317 Tallinn

esindaja: vandeadvokaat Martin Männik, *Pohla & Hallmägi*, Kentmanni 4, 10116 Tallinn, tel 6 00 99 20, e-post m.mannik@phlaw.ee

Hankija: **Politsei- ja Piirivalveamet**
registrikood: 70008747
asukoht: Pärnu mnt 139, 15060 Tallinn

1. Asjaolud

- 1.1 Optimus Systems AS (edaspidi **Vaidlustaja**) esitas pakkumuse Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi **Hankija**) poolt läbiviidavas riigihankes „Seiresüsteemide ja lisaseadmete ostmine“ (viitenumber 284595, edaspidi **Hange**). Hankes oli ainukeseks hindamiskriteeriumiks pakkumuse maksumus ning Hanke TEE lisa 1 punkti 1.2. kohaselt sõlmib Hankija lepingu kuni kahe edukaks tunnistatud pakkujaga.
- 1.2 Hankija otsustas 03. juulil 2025. a. „lükata tagasi pakkuja Optimus Systems AS-i (11096397) pakkumus, sest tema pakkumus ei vasta vastavustingimuste punktis 6 toodud tingimustele. Pakkuja on jätnud vastavustingimuste punktis 6 PEE vormis 3 punktides 1 kuni 16 küsitud seadmete tarnetähtajad esitamata. Seetõttu ei ole hankijal võimalik pakutavate toodete tarnetähtaegasid kontrollida ega hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustel. Täpsemad selgitused on toodud riigihangete registri protokollilises otsuses“ (edaspidi **Otsus**). Vaidlustaja ei ole saanud ja tal puudub juurdepääs „registri protokollilisele otsusele“, mistõttu Vaidlustaja ei tea täpsemalt, millistel kaalutlustel otsustas Hankija tema pakkumuse Hankes tagasi lükata. Sellest tulenevalt täiendab Vaidlustaja käesoleva vaidlustuse õiguslikke põhjendusi, kui talle saab teatavaks Hankija motivatsioon Otsuse vastuvõtmiseks.

- 1.3 Vaidlustajale on teada, et enne Otsuse vastuvõtmist küsis Hankija Vaidlustajalt riigihangete registri vahendusel, et „kust teie pakkumusest hankija leiab info kõikide PEE vormil 3 küsitud seadmete tarnetähtaegade kohta“, millele Vaidlustaja vastas, et „lugupeetud Hankija, Täname Teid saadetud teate eest ja võimaluse eest oma pakkumust selgitada. Pakkuja ei ole lisanud pakkumistabelisse tarneaja infot järgmistel põhjustel; Esiteks - Hanketingimuste TEE lisa 1 “Sõlmitava raamlepingu tingimused” on Hankija märkinud, et täpne tarnetähtaeg lepatakse kokku iga minikonkursi raames pakkujatele eraldi üle küsides. Teiseks – Hankedokumentatsioonis ei sea Hankija mingeid nõudeid pakutavate toodete tarnetähtaegadele. Kolmandaks – Hankedokumentatsioonis ei ole Hankija määranud tarnetähtaega hindamiskriteeriumina, mistõttu see ei mõjuta pakkumuse edukust ega anna lisapunkte. Neljandaks - Seadmete tarnetähtajad võivad sõltuda mitmest asjaolust, sealhulgas konkreetse tellimuse esitamise ajast, tarneahela olukorrast, tootja laoseisust ja muudest logistilistest teguritest. Seetõttu on tarnetähtaegade ette ennustamine ilma tellimuse kuupäevata keeruline ning võivad esineda olulised erinevused sõltuvalt tellimuse hetkest. Eeltoodud põhjustel ei ole me pakkumuses esitanud fikseeritud kalendripäevades väljendatud tarnetähtaegu iga seadme kohta. Täpsed tarnetähtajad on üldjuhul määratavad alles pärast tellimuse vormistamist ja täpsustamist nagu ka Hankija TEE Lisa1-s ette nägi. Vajadusel oleme siiski valmis esitama hinnangulised tarnetähtajad tüüpiliste tarnevõimaluste põhjal. Palume andestust, kui see ei ole olnud pakkumuses piisavalt selgelt kajastatud, ning kinnitame oma valmisolekut täiendavalt koostööd teha, et soovitud info hankijale edastada. Kui Hankija siiski näeb tarneaja puudumist pakkumises puudusena siis ei saa Pakkuja hinnangul tegemist olla olulise puudusega, sest olenemata tarneajast, mille Pakkuja oleks võinud tabelisse kirjutada ei saaks see HD kohaselt olla argumendiks pakkumise hindamisel.“ Sellele Vaidlustaja vastusele Hankija midagi ei vastanud ega enne Otsuse vastuvõtmist midagi täiendavalt ei küsinud.
- 1.4 Vaidlustaja leiab, et Hankija oleks pidanud tunnistama tema pakkumuse Hankes vastavaks ning samuti edukaks.

2. Puudusid alused Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamiseks

- 2.1. TEE lisa 1 punktis 5.3.1. oli sätestatud, et „Müüja kohustub asjad tarnima vastavalt pakkumuses esitatud tarneaja jooksul. Pooled võivad hankelepingus kokku leppida lühemas tarneajas. Ostja kohustub lepingu esemed kokkulepitud ajal vastu võtma.“ Seega ei tähendanud pakkumuse raames esitamist võimaldav tähtaeg, et see oleks poolte vahel lõplikult kokku lepitud, vaid tarneag võidi peale pakkumuse edukaks tunnistamist kokku leppida lühemana. Jättes Hankes esitatud pakkumuses tarneaja märkimata, on Vaidlustaja sisuliselt näinud ette, et tarneag on lõpmatu, kuid seda on võimalik Hankijaga lühemalt kokku leppida vastavalt TEE lisa 1 punktile 5.3.1.
- 2.2. Väärrib märkimist, et vastavalt TEE lisa 1 punktile 4.1. toimub lepingu alusel hankelepingu sõlmimine ja täitmine vastavalt ostja vajadusele, kusjuures vastavalt TEE lisa 1 punktile 4.2.2.2. täpsustab ostja minikonkursi raames, mh asjade tarneajad ja üleandmise koha. Seetõttu ei omanud pakkumuse koosseisus tarneaja täpsustamine (mis oli esitatud pakkumuse kohaselt lõpmatu) mistahes sisulist mõju Hanke alusel sõlmitavale lepingule ning hilisematele minikonkurssidele.

- 2.3. Olukorras, kus ainukene hindamiskriteerium Hankes oli pakkumuse maksumus, oleks Vaidlustaja pakkumus olnud vastav ka siis, kui Vaidlustaja oleks pakkunud PEE vormis 3 punktides 1 kuni 16 mistahes absurdse tarnetähtaja, näiteks kolm miljonit päeva. See tõttu on vastav ka pakkumus, kus tarneaeg on üldse märkimata (aeg on lõpmatu). Järelikult ei saa esitatud pakkumuse mittevastavus olla oluline.
- 2.4. RHS § 114 lg 2 sätestab, et hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele, kui pakkuja ei esita tähtjaks hankija nõutud selgitusi või pakkuja selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele. Hankija võib tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid riigihanke alusdokumentides nimetatud tingimustest.
- 2.5. Tallinna Ringkonnakohus on selgitanud 02. juuni 2016. aastal lahendi haldusasjas nr 3-16-386 punktis 19 seoses RHS v.r. analoogilise regulatsiooniga, et „halduskohus on selgitanud ning ringkonnakohus nõustub sellega, et kuna tegu ei olnud sellise ilmselge sisulise või vormilise puudusega, mis vääramatult tooks kaasa pakkumuse tagasilükkamise, pidanuks hankija esmalt puuduse sisulist tähendust hindama. RHS § 47 lg 2 teise lause kohaselt võib hankija tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid HT-s või HD-s nimetatud tingimustest. Kuna praegusel juhul on hankija kinnitanud lähtumist eeldusest, et tegu oli sisulise kõrvalekaldega, ei ole hankija ise kõrvalekalde tähendust hinnanud. Seega on halduskohus jõudnud põhjendatult järeldusele, et hankija jättis RHS § 47 lg-s 2 ettenähtud kaalumise teostamata.“ Eelviidatud Tallinna Ringkonnakohtu lahendiga jõustus VAKO 11. veebruari 2016. aasta otsus nr 15-16/160084, millega rahuldati AS CGI Eesti vaidlustus ja tunnistati Maanteeameti käskkirja vaidlustatud punktid nõuetekohase kaalutlusõiguse teostamata jätmise tõttu kehtetuks. Mis kaalutlustel Otsus vastu võeti, ei ole Vaidlustajale käesoleval ajal teada.
- 2.6. Tallinna Ringkonnakohus on selgitanud 13. märtsi 2025. a. lahendi haldusasjas nr 3-24-3262 punktis 22, et „tulenevalt riigihanke läbipaistvuse ja sellest tulenevast ettenähtavuse nõudest kitsendab hanketingimuste üldsõnalisus hankija hindamis- ja kaalutlusruumi eelkõige pakkuja kasuks. Ringkonnakohus on varasemas praktikas selgitanud, et olukorras, kus on võimalikud mingi hanketingimuse või nõude erinevad tõlgendused, tuleb seda tõlgendada pakkujatele soodsamal ja vähem koormaval viisil ning laiendavalt nii, et tagataks võimalikult suure hulga pakkujate osalemine riigihankes võimalikult väheste piirangutega.“ Kujunenud olukorras on arusaamatu, miks Hankija otsustas Otsusega lükata Vaidlustaja pakkumuse tagasi ning tunnistada edukaks vaid ühe pakkumuse. Määratledes pakkumuses tarnetähtaja lõpmatuna, võimaldas Vaidlustaja Hankijaga TEE lisa 1 punkti 5.3.1. alusel kokku leppida mistahes tähtajas Hanke esemete tarnimisel. Ka võis pakkumuses esitatud tähtaeg omada vähest tähtsust üksnes esimese tarne tegemisel, kuid mitte hilisemate tarnete puhul, milleks korraldatakse minikonkur-sid.
- 2.7. Tallinna Ringkonnakohus on selgitanud 10. oktoobri 2022. a. lahendi haldusasjas nr 3-22-1489/17 punktis 19, et „Hankija peab riigihanke korraldamisel järgima õiguse üldpõhimõtteid ja kaalutlusreegleid (vrd Riigikohtu 15.03.2006 otsus nr 3-3-1- 5-06, p 15) ning riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid (RHS § 3), millest üks on ka proportsionaalsuse põhimõte (RHS § 3 p 1). Olukorras, kus riigihanke läbipaistvus ja

kontrollitavus ei ole ohus, kuna viga menetluse läbiviimisel ei saanud mõjutada menetluse kulgu, pidi hankija kaaluma, kas sellise vea tõttu eduka pakkumise ja pakkuja kvalifitseerimise otsuste kehtetuks tunnistamine on proportsionaalne hanke eesmärgi ja kaebaja õiguste suhtes. Tegemist ei ole otstarbekuse küsimusega, vaid õigusliku hinnanguga.“ Analoogiliselt, otsus kõrvaldada Hankest Vaidlustaja, kuna ta oli jätnud märkimata PEE vormil 3 tähtjad (mis tähendab märkimata jätmise korral lõpmatust), ei ole proportsionaalne hanke eesmärgi ega Vaidlustaja õiguste suhtes, sest pooled saavad vastavalt TEE lisa 1 punktile 5.3.1. selle tähtaja kokku leppida. Sõlmides hankelepingu vaid ühe pakkujaga, ei ole Hankija käitunud kooskõlas Hanke eesmärgiga ning on teinud Vaidlustaja suhtes ebaproportsionaalse otsuse.

- 2.8. Eelviidatud Tallinna Ringkonnakohtu 10. oktoobri 2022. a. lahendi haldusasjas nr 3-22-1489/17 punktis 22 selgitas kohus, et pakkuja huvi hankelepingu sõlmimiseks on kaitstav läbi RHS § 3 p-s 1 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte. Analoogiliselt on ka käesoleval juhul Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamine pelgalt tarnetähtaja määramata jätmisega ebaproportsionaalne ning Vaidlustaja huvi hankelepingut sõlmida ei ole kaalutud. Olukorras, kus Hankes sõlmitakse hankeleping kuni kahe edukaks tunnistatud pakkujaga ning tegemist oleks raamlepingutega, ei ole Otsus kooskõlas RHS § 2 sätestatud eesmärgiga tagada hankija rahaliste vahendite läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine, isikute võrdne kohtlemine ning konkurentsi efektiivne ärakasutamine riigihankel.

3. Menetluslikud küsimused

- 3.1. Vastavalt RHS § 190 lg 1¹ eeldatakse advokaadi puhul esindusõiguse olemasolu.
- 3.2. Riigilõivuseaduse § 258 lg 1 p 2 sätestab, et riigihanke vaidlustuse esitamisel tasutakse riigilõivu 1280 eurot, kui riigihanke eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda. Vastav maksekorraldus on käesolevale vaidlustusele lisatud (**lisa**).
- 3.3. Vaidlustaja on nõus asja lahendamiseks kirjalikus menetluses.
- 3.4. Kõik vaidlustuse lahendamiseks vajalikud materjalid, mida ei ole käesolevale vaidlustusele lisatud, on kättesaadavad riigihangete registris.

Eelmärgitust tulenevalt ja juhindudes viidatud õigusaktidest ning RHS § 190 lg 4 p 1,

p a l u n:

1. **Rahuldada vaidlustus ning tunnistada kehtetuks Politsei- ja Piirivalveameti 03. juuli 2025. a. otsus riigihankes „Seiresüsteemide ja lisaseadmete ostmise“ (viitenumber 284595) Optimus Systems AS-i pakkumuse tagasilükkamise kohta;**
2. **Mõista Politsei- ja Piirivalveametilt välja vaidlustusmenetluses tasutud riigilõiv ja Optimus Systems AS-i vaidlustusmenetluse kulud, vastavalt eraldi esitatavale taotlusele.**

Lisa: Tõend riigilõivu tasumise kohta.

Lugupidamisega,

/digitaalallkiri/

Martin Männik
vandeadvokaat
Optimus Systems AS-i lepinguline esindaja